תנא נמי רישא סופגת ת"ש (ו)**האשה שנדרה בנזיר ונטמאת ואח"כ הפר לה בעלה מביאה חטאת העוף ואינה מביאה עולת העוף ואי ס"ד בעל מיגז גייז תייתי נמי עולת העוף ואלא מאי מיעקר עקר חטאת העוף נמי לא תייתי הכי נמי והא מני ר' אלעזר הקפר היא** (ז)**דתניא ר"א הקפר** (ב)**(בר רבי) אומר מה ת"ל** [1]**מאשר חטא על הנפש וכי באיזו נפש חטא זה אלא מפני שציער עצמו מן היין נקרא חוטא והלא דברים ק"ו ומה זה שלא ציער עצמו אלא מן היין נקרא חוטא המצער עצמו מכל דבר על אחת כמה וכמה ת"ש דתניא בהדיא** (ז)[א]**האשה שנדרה בנזיר ושמעה חבירתה ואמרה ואני ובא בעלה של ראשונה והפר לה היא מותרת וחבירתה אסורה** (ח) **שמע מינה בעל מיגז גייז** (ט)**רבי שמעון אומר אם אמרה לה הריני כמותך שתיהן מותרות**

מר

הכי גרס' ואי ס"ד מיגז גייז תייתי עולת העוף. וה"ה דאפ"ש נמי מיבעי לה לאתויי אלא נקט עולת העוף משום דחטאת העוף ועולת העוף בחד קלא כתיבי: **הא** מני ר"א **הקפר בר רבי היא.** פירוש לעולם מיעקר עקר ולכך אינה מביאה עולת העוף וחטאת העוף מייתא משום דאמיא [א] בפ"ק דנדרים (דף י.) והשתא מסקינן דבעל מיעקר עקר וקשה מאי שנא הכא מייתי כולה מילתא דר' אלעזר הקפר ולעיל לא מייתי לה דקאמר לעולם מיעקר עקר וכיון דלריכה כפרה הוה [וכו' ע"כ נראה דגרסי'] [1] הכי וכיון דלא לריכה כפרה הוה ליה כחטאת שמתו בעליה והכי פירושו לעולם [מיעקר] עקר ומ"מ כיון שהקדישתה לא נפקא לחולין וכי היפר לה הוה לה כחטאת שמתו בעליה אי נמי לגרסת הספרים נמי ניחא דלעיל לא עבדינן מכל וכל כו' אלעזר דאין קרב אבל הכא דקרב מייתי שפיר מילתא דרבי אלעזר דהוי כוותיה מכל וכל: **תא שמע דתניא בהדיא היא מותרת וחבירתה אסורה אלמא דבעל מיגז גייז.** וקא"ל קשה דלעיל פשיט מדמביאה חטאת ולא עולה דמיעקר קעקר ועתה מהדר למיפשט דבעל מיגז גייז אין זה שיטת הש"ס וי"ל דהכיא אוקימנא ליה כר' אלעזר הקפר והך דנגן ומייתי לזה דפלוגתא דתנאי היא[2] דר"ש אומר אם אמרה הריני כמותך שתיהן מותרות דמשמע הריני כמותך לכל דרכיך ולכשתותר אהיה גם אני מותרת ותימה כיון שקיבלה נזירות וחל עליה איך תהיה מותרת בהתרת חבירתה כיון דמיגז גייז הא אין נזירות לחצאין ואילו אומר הריני נזיר היום ולמחר איני נזיר הוי נזיר שנשים יום לאין נזירות פחות מל' יום כדתנן בפרק קמא (לעיל ה.) ואומר ר"י דהכי איתא בתוספתא (פ"ג) ולא[3] נתכוונתי להיות אלא כמותך שתיהן אם אמרה הכי משום דמשמע ליה לר"ש דהכי קאמרה לה אם סופך שתהיה מותרת לא יחול עלי נזירות כל עיקר ור"ש לא בא לפלוגי על מלתא דת"ק אלא להוסיף עליה וגם ת"ק מודה ליה ואומר מהר"ף ג"ע דלר"ש אפי' [4] לגד מפרשינן למילתא הכי כאילו אמרה בפי' לא [נתכוונתי] אלא להיות [כמותך] ובהא פליגי רבנן ור"ש: [1]**מר** זוטרא בריה דרב מרי אמר היינו דרמי בר חמא דבעי רמי בר חמא הרי עלי כבשר זכחי שלמים מהו כי מתפים אינש במעיקרא מתפים או לא. בנדרים (דף יח:) משמע ליה[5] דמיבעיא ליה לרמי בר חמא אחר שנזרקו[6] הדמים ואמר ככר זה עלי כבשר זכחי שלמים ובשר שלמים קודש זריקה אסור באכילה ואמר זריקה מותר באכילה ומיבעיא ליה כי אמר ככר זה עלי כבשר זכחי שלמים אם דעת הנודר לומר כמו שהיה בשר זבח שלמים מעיקרא קודש זריקה והככר אסור או שמא דעתו כבשר שלמים השתא אחר זריקה דשרי וגם הככר יהיה מותר ובשמעתין יש מפרשים דמר זוטרא בריה דרב מרי בעי למידחי הפשיטותא שפשט הש"ס מברייתא דתניא להדיא היא מותרת וחבירתה אסורה ופשיט [ב] [1]דניימא מיגז גייז והשתא מר זוטרא דחי לעולם מיעקר עקר כדאמיקנא מהיא דמביאה חטאת העוף ואינה מביאה עולת העוף וחבירתה דאסורה היינו משום דבמעיקרא מיתפסה נפשה כלומר מיתפסה נפשה להיות כמותה עד שלא יפר לה בעלה שהיא אסורה ובאותו איסור דעתה לנדור ולעמוד אפי' יפר לה בעלה ויעקור נדרה למפרע כדאשכחן דרמי בר חמא מבעיא ליה הכי אי אמרינן בבמעיקרא מתפים [ג] וקשה טובא להאי פירושא חדא דרמי בר חמא לא פשיט לי' דבמעיקרא קמתפים ועוד דהתם בבעי' דרמי בר חמא הזריקה אינה מתרת הבשר אלא מזריקה ואילך ולא למפרע והתם ודאי אי אמר כמעיקרא מתפים אסור אבל גבי הפרה דבעל אי מיעקר קעקר אפי' אם אמרת כמעיקרא מתפים חבירתה היה לה להיות מותרת שהרי הנדר כאילו לא חל מעולם ועוד דמאי שנא ממתני' דקתני כי הוסר הראשון הותרו גמי כולם משום דחכם עוקר הנדר מעיקרו [והכא] בעינן למימר אפי' אם הבעל עקר הנדר מעיקרו חבירתה אסורה [וזה] מלינן לישב בדוחק ולומר כי החכם אינו מתיר אלא בפתח [ומלרה] [ומשוה] ליה לנדר טעות מעיקרא והלכך כשהתיר הראשון הוי כאילו לא היה הנדר הזה מעולם כלל הלכך הותרו כולם אבל הבעל מיפר לאשתו בלא חרטה ופתח מגזירת הכתוב הלכך אפי' אי מיעקר קעקר לענין זה חשיב כאילו נשאר עליה נדר קלת וחבירתה אסורה ודוחק וע"ק דהשתא מר זוטרא בעי למימר אפי' אי בעל מיעקר קעקר תיתסר חבירתה ולעיל קאמר הש"ס בפשיטותא למאי נפקא מינה לאשה שנדרה בנזיר ושמעה חבירתה ואמרה ואני אי אמרת מיעקר קא עקר [ד](איכי) נמי אישתרמי נמצא מר זוטרא סותר ההיא סוגיא וע"ק דבתר הכי כי דחי מי דמי התם כיון דאמר הרי עלי כבשר זבחי שלמים וכו' [ד] לא אתא הדחייה שפיר להאי פירושא דהסברא הפוכה ויש לישב ולומר דר"ל ומי דמי וכולה מילתיה דמר זוטרא היא ולשון נזיר משונה הוא כלומר אע"ג (דהכא) [דהתם] הבעיא אינה פשוטה הכא ולאי יש לנו לומר בפשיטות דבמעיקרא קמתפים (דמי) ודוחק ועוד מה לנו להביא הבעיא דרמי בר חמא [דלן] מהכא הבעיא יש לנו לומר דבמעיקרא קמתפים וחזל ויש לישב בדוחק דמשום הכי הבעיא הבעיא להודיענו הסברא דבמעיקרא קמתפים דאי [לאו שמעינן] בעלמא הא סברא לא נאמר לה הכא דבמעיקרא קמתפים וע"ק לישנא דתניא בהדיא [משמע] הפשיטות קיימא לדתניא לעיל (דף כא.) נמי תניא בהדיא וקאי ולכן נראה להר"ש לפרש דמר זוטרא לא דחי הפשיטות אלא קיימא דבעל מיגז גייז וקאמר היינו דרמי בר חמא כלומר תפשוט מהך ברייתא בעי' דרמי בר חמא דכי היכי דאמרי' דחבירתה אסורה כי אמרה ואני אלמא במעיקרא מתפים אע"ג דחבירתה יודעת שזאת האשה יכולה לבא לידי היתר ע"י שיפר בעלה אלא אמרי' ואני כמעיקרא כמו ה] שאמרה אסורה עכשיו אהיה גם אני ה"נ נימא כשאמר ככר זה כבשר זבח שלמים דבעי למימר כקודש זריקה אך קשה דמי דומיא גבי אשה אמרי' דדעתה אמעיקרא משום דבשעת איסור חבירתה נדרה ואמרה ואני אבל דרמי בר חמא הנודר נודר בשעת היתר אחר זריקת דמים ואמאי נימא דדעתיה אמעיקרא ול"ל דסוגיא [דהכא] ס"ל דבעיא דרמי בר חמא נמי איירי בכה"ג דקאמר הרי ככר זה כבשר זבח שלמים קודש זריקה ובהכי פליגי סוגיא דידן אסוגיא דנדרים התם[ט]) דקאמר הרי עלי כבשר זבחי שלמים יותר אלא הרי עלי כבשר זבחי שלמים מהו [ו] וע"כ מפרש הש"ס לאחר זריקה שמתפים אחר זריקה ויכול להיות דלפני זריקה שאלה וכן סובר סוגיא דהכא וכן מפרש בבעיא דאומן קונה בשבח כלי דמפרש לה הש"ס בפ' המקבל (ב"מ קיב.) לענין עובר בל תלין ובפרק הגוזל קמא (ב"ק קט.) בע"א וכן בפ"ב דב"ק (דף יט.) דיש שינוי לגרורות הש"ס מפרש בכמה פנים הבעיא אין נשאלה [ז] למלתא בבית המדרש בעת קדמוניים (הגה"ה) ודחי הש"ס דלא תפשוט הא מהך ברייתא דלא דמי דהתם כיון דאמר הרי עלי כבשר זבחי שלמים אע"ג דלאחר שנזרקו הדמים מצי אכיל ליה בחוץ מיקדש קדש כלומר אכתי יש קדושה בבשר לענין דאסור לאכול חוץ לירושלים וה"ה דמלי למימר דאיש בה קדושה לענין טומאת הגוף דאסור לאכול בשר שלמים בטומאת הגוף וכן חוץ לזמנן וחדא מנייהו נקט כלומר התם איכא למימר אם במעיקרא מתפים בקודש זריקה או לאחר זריקה לפי שהאדם טועה [ח] נימא אחרי שיש בבשר קדושה גם אחר זריקה לענין חוץ שייך לאתפוסי ביה ולכך איכא לספוקי אם דעתו אמעיקרא או אחר[7] אבל הכא זאת האשה שאמרה ואני יש לנו לומר דודאי ר"ל דדעתה אמעיקרא ליתפס וליאסר בקודש שיפר לה בעלה דאי ס"ד בלענגא מתפים הא הפר לה בעלה אי' לענגא אחר ההפרה אחר שנגמטן והלך לו האיסור ע"כ י"ל דבמעיקרא קמתפים בקודש שהיפר לה בעלה [ט] ואי [בלענגא] לאתפוסי[8] א"כ אין כאן איסור כלל ובמה מיטעי להתפיס אחר ההפרה אבל בשלמים טועה להתפיס גם אחר זריקה לפי שיש קדושה גם בבשר אחר זריקה לענין חוץ וכמה מילי דפריש:

איכא

מסורת הש"ס

(ו) נדרים פג. לעיל יט., כ) שבועות מ. לעיל יט. ב"ק לח: נדרים י. תענית יא. [כריתות כו.], ג) [ל"ל בריבי פירוש גדול הדור], ד) [תוספתא פ"ג], ה) [שם ע"ש], ו) שיך לע"ב, ז) נ"ל דבעל, ח) נ"ל ההיא, ט) [נ"ל דקאמר התם רים מדמוי].

נוסחת הריב"ן

(ו) היכא דנדרה בנזיר כו': כ) למזירות: ג) תתקיים:

הגהות הב"ח

(ו) גמ' ואיכרכה אסורה ר' שמעון אומר אם וכו' שתיהן מותרות שמע מינה בעל מיגז גייז מר זוטרא: (ב) רש"י ד"ה חייתי נמי עולת: (ג) ד"ה והא מני דתני אע"ג דמיעקר עקר ליה לנזירות מייתי:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] תוס' ד"ה הא מני וכו' והכי איתא בפ"ק דנדרים דף י מן בפ"ק עד ר' נתתק. וי"ב בפרק בתרא דנדרים דף פג כל"ל יעו"ש דמשני הש"ס שם בכה"ג על קושיא אחרת לעולם אין קרבן לחלי נזירות ומשמע עוף דמייתי משום דחטאת עוף בא על הספק ופי' המפרשים שם מין דקל כולי האי דעל הספק נמי בתה אחת נמי לחלי נזירות וזהו ג"כ כוונת התוס' כאן אמאי לא מייתי נמי עולת העוף אם ליכה כפרה ומילתו משום דחטאת עוף מלינו בבא על הספק ועי' לעיל ד' יט ע"ל בתוס' ד"ה אמר רב אסדא פירשו ג"כ להדיא הכי ע"כ לשון הסורת מישור: [ב] ד"ה מר זוטרא וכו' דתניא להדיא היא מותרת וחבירתה אסורה ופשיטא כל"ל: ג] בא"ד וקשה טובא להאי פירושא חדא דרמי בר חמא לא פשיט ליה. נ"ב עי' ת"מ: ד] בא"ד לא אתא הדחייה שפיר להאי פירושא דהסברה הפוכה. נ"ב ר"ל להאי פירושא מר זוטרא דמי דבמעיקרא מיתפים ועי"ז ל"ל מי דמי וכו' לתחות דא"ל לומר במעיקרא אלא בלענגא והוא דחה איפכא עכ"ל ת"מ: ה] בא"ד אלא אמרינן ואני במעיקרא כמו שאמרה. מלת שאמרה נמתק. וי"ב שחכיבתה: ו] בא"ד אלא הרי עלי כבשר זבחי שלמים מהו וע"כ. מלת וע"כ נמתק. וי"ב ועי"ז: ז] בא"ד הש"ס מפרש בכמה פנים הבעיא איך נשאלה למלתא. מלת למלתא נמתק. וי"ב לתלמידים: ח] בא"ד לפי שהאדם טועה לימא. מלת לימא נמתק. וי"ב אחרי שיש בבשר קדושה כל"ל: ט] בא"ד בקודש שהפר לה בעלה ואי בלענגא לאתפוסי א"כ. מן תיבת ואי עד א"כ נמתק וי"ב דאי בעינן לאתפוסי אח"כ כל"ל. א"מ.

עין משפט נר מצוה

יד א מיי' פי"ג מהל' נדרים הלכ' טו סמג לאוין רמב טור ש"ע י"ד סי' רלד סעיף נא:

תורה אור השלם

1. וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶחָד לַחַטָּאת וְאֶחָד לָעֹלָה וְכִפֶּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנָּפֶשׁ וְקִדַּשׁ אֶת רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם הַהוּא:
במדבר ו יא

הגהות התוספות

1. ל"ל דגרסינן לעיל. 2. כאן האי סה"ד ומה"ד ר"ש אומר אם אמרה כו' כל"ל. 3. ל"ל אם אמרה לא נתכוונתי כו'. 4. ל"ל אפילו כי אמרה ואני כו'. 5. מיבעי ליה ממחק. 6. ל"ל היכא דמתיא בשר זבחי שלמים אחר שנזרקו כו'. 7. ל"ל אחר זריקה. 8. ל"ל דאי בלענגא לאתפוס.

מוסף רש"י

וכפר עליו. בגיר כתיב, מאשר חטא על הנפש. משמע שחטא בנפש אדם (ב"ק צא.). **וכי באיזו נפש חטא זה.** מי הרג שנקרא חוטא (תענית יא.). **אלא מפני שציער עצמו מן היין.** שאין מלוה לצער עצמו, כדאמרינן (הוריות י.) לדיקי אי מלבי הלי עצמא מי סני להו (תענית יא.).

פי' הרא"ש

דחטאת העוף באה על הספק ת"ש דתניא בהדיא האשה שנדרה בנזיר וכו' היא מותרת וחברתה אסורה אלמא בעל מיגז גייז. ועפ"י שהוכחנו דהכיון שאינה מביאה עולת העוף דמיעקר עקר הך ברייתא פליג עליה. וג"ל דאפשר ליישב דלא פליגי דאע"ג דמיגז גייז אינה מביאה עולת העוף דכתיב והזיר והביא אימתי והביא כשצריך להזיר. אבל זו שהופר נזרה אעפ"י שנטמאת תחילה אינה צריכה להביא. ר"ש אומר אם אמרה הריני כמותך שתיהן מותרות. דכיון שאמרה זה הלשון דעתה אם יתבטל נזרה שגם שלה יהא בטל

איכא דאמרי היינו דרמי בר חמא ודאי. איכא למיפשט בעיא דרמי מבריתא דלעיל ואין לדחות דמיה זו שבא לחלק ביניהם דודאי דמו מהדדי: **אמרה** לה הריני בעיקביך. פירוש האשה שנדרה בנזיר ושמעה חבירתה ואמרה לה הריני בעיקבין כאילו אמרה הריני בסופך לשון ואתה תשופנו עקב (בראשית ג) כלומר בסוף דרכך אם מותר את גם אני אהיה מותרת שלא אקבל עלי נזירות ולא יחול עלי או דלמא כי מקמי דליפר לה בעלה ואסורה כי בעיקבין יש לפרשו כמו עקב אשר שמע אברהם בקולי וגו' (שם כו) ואפילו אם מותר הראשונה השניה אסורה דנדעתה להיות כמעיקרא קודם שיפר לה בעלה וכשאמרה בעיקבין כאילו אמרה ואני דאמרינן לעיל בברייתא היא מותרת וחבירתה אסורה דכיון דחל עליה נזירות לא פקע בהתרת הראשונה דבעל מיגז גייז:

ואי ס"ד כי אמר בעיקביך בעיקרא קמתפים. ואפילו תותר הראשונה השניה אסורה א"כ במתניתין נמי אמאי אינו מיפר לה ליפר לה דידה ולוקים דידיה אלא ש"מ בכולא מילתא מתפים ואמרה בעיקבין היא נמי מותרת ואמיכות לשון בעלמא הוא וה"ג דעת הבעל כי אמר לה ואני דעתיה אכולה מילתא אם תותר היא שגם הוא יהיה מותר ולא יחול הלכך לא מצי מיפר דקאי בלא יחל דברו ואם תאמר והא במתניתין לא אמר כ"א ואני וי"ל דהכי מדמי ליה דכי היכי דאשה דאמרה הריני בעיקבין בכולא מילתא ה"ג בעל בכולא מילתא מתפים דנהי דודאי דאיכא בעלמא שאמר ואני דעתו כמעיקרא מפני שאין בידו להתיר ואינו נותן דעתו להתיר אבל בעל שבידו להתירה דעתו להתיר

מר זוטרא בריה דרב מרי האי היינו דרמי בר חמא [ו] דבעי רמי בר חמא הרי עלי כבשר זבח שלמים מהו כי מתפים אינש [א] בעיקרא מתפים או דלמא בצנא מתפים מי דמי התם כיון דאמר הרי עלי כבשר זבח שלמים אע"ג דלאחר שנזרק דמו מצי אכיל ליה בחוץ מיקדש קדיש אבל הכא אי ס"ד בצנא קא מתפים הא הפר לה בעלה איכא דאמרי היינו דרמי בר חמא ודאי: אמרה לה הריני נזירה בעיקביך מהו הריני בעיקביך בכולא מילתא ושריא או דלמא במיקמי דליפר לה בעלה ואסירא ת"ש האשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה ואמר ואני אינו יכול להפר ואי סלקא דעתך כי אמר לה הריני בעיקביך בעיקרא קא מתפים ליפר לה לדידה ולוקים דידיה אלא לאו ש"מ בכולא דמילתא מתפים והלכך הוא דלא מצי מיפר הא אשה דאמרה הריני בעיקביך היא נמי מותרת לא לעולם בעיקרא [ב] מתפים והכא כיון דאמר לה ואני כאומר קיים ליכי דמי ואי מתשיל אהקמתו מצי מיפר ואי לא לא: הריני נזיר ואת ואמרה אמן מיפר את שלה ושלו קיים: ורמינהו [ג] הריני נזיר ואת ואמרה אמן שניהם אסורין ואם לאו שניהם מותרין מפני שתלה נדרו בנדרה אמר רב יהודה תני מיפר את שלה ושלו קיים אמר [ד] אפי' תימא כדקתני ברייתא כגון דקאמר לה הריני נזיר ואת דקא תלי נדרו בנדרה

ומתניתין

מר זוטרא כריה דרב מרי אמר. הא דמיבעיא לן הכא אשה שנדרה בנזיר ושמעה חבירתה ואמרה ואני ושמע בעלה של ראשונה והפר לה אפילו למ"ד בעל מיגז גייז היינו דבעי רמי בר חמא בפ"ק דמסכת נדרים (ט): **הרי עלי ככשר זבחי שלמים.** כגון שמונח לפניו בשר זבח שלמים ומחית נמי דהיתרא קמיה ואמר זה כזה מהו: **כי מתפים איניש בעיקרא מתפים.** כדהויין הני זבחי שלמים קודש זריקה ואפילו: **או דילמא** [ב] **בצנא מתפים.** בהתירא דאית ביה והיינו לאחר זריקה שהותר בשר באכילה ושריא. [ג] בצנא היינו לבסוף דכל דבר שהוא אם מצטנן לבסוף. וה"ג לגבי הך איתמא כי אמרה ואני אי אמרת דבעיקרא מתפים הוא לה בקודש הפרה ואפילו ואי אמרת דמיתפסקה בצנא הוא לה כלאחר הפרה ושריא: **מי דמי הפס כי אמר הרי עלי ככשר זבחי שלמים.** אפי' אמרת דבצנא מיתפים אפ"ה אסור דזבחי שלמים לאחר זריקת דמים מיקדש קדיש [ג] דאיתו נאכל אלא לשני ימים ולילה אחד [ד] דאיכא למימר הכי איתפים בצנא דאם כן מאי אהני דיבוריה: **אכל הכא כו'.** ולא דמי כלל ומהכא לא תפשוט: **איכא דאמרי היינו דרמי בר חמא.** דאמר אע"ג דלאחר זריקת דמים מיקדש קדיש כיון דמלי אכיל ליה חוץ לחומת עזרה בכל העיר אי אמרת [ד] בצנא מתפים ודאי שרי אלא הכי איבעיא [ה] לך [א] (ודאי) אמרה [ד] לו: **הריני בעיקביך.** וכא בעלה של ראשונה והפר לה אליבא דמ"ד בעל מיגז גייז מהו [מי] [ו] אמרינן הא דקאמרה לה הריני בעיקביך [ז] בכולי מלתא משמע אם לנזירות לנזירות אם [ח] להיפר היפר וכיון דהיפר בעלה לראשונה משתריא נמי בעל שבידו להתירה דעתו להתיר

יותר משאר מתפיסים והוי כאילו אמר הריני בעיקביך ודמי לא לעולם כמעיקרא מתפים ומ"מ אינו יכול להפר הכא כיון דאמר ואני כאומר קיים ליכי דמי אי מתשיל אהקמתו מיפר ואי לא לא: **ורמינהו** הריני נזיר ואת ואמרה אמן שניהם אסורין ואי לאו שניהם מותרים מפני שתלה נדרו בנדרה. וסבירא ליה דבעל מיעקר קא עקר ואי יפר לה גם שלו יותר [וקאי] בלא יחל דסבירא ליה לתנא דברייתא דהכי קאמר הריני נזיר אם את ואפילו לא אמר אם ולכך אם אמרה אמן שניהן אסורין והיינו דקפרין אמתני' דקתני כי אמר לה הריני נזיר ואת דמיפר שלה ושלו קיים ואם לאו שלא אמרה אמן שניהם מותרין מפני שתלה נדרו בנדרה ולא [ג] דינא להיות נזיר אם לא תהיה גם היא נזירה: **אמר** רב יהודה **תני.** בריש מיפר שלה ושלו קיים כמתני' [ג] ותני בריש שניהם אסורין עד שלא יפר ולא כמו שהיינו סברין מעיקרא שאינו יכול להפר את שלה דנהי דסיפא משמע שתלה נדרו בנדרה דקאמר ואם לאו שניהם מותרין אפ"ה יכול להפר שלה משום דסבירא ליה להאי תנא דבעל מיגז גייז וזהו החידוש דאתא לאשמעינן אבל ריש דקתני אסורים כל זמן שלא הפר אין זה שום חידוש דפשיטא דשניהם אסורין כל זמן שלא הפר: **אביי** אמר אפי' תימא כדקתני ברייתא בגון דאמר ואם [2] את דקא תלי נדרו בנדרה מתני' דקתני הריני נזיר ואת משום הכי מיפר שלה ושלו קיים. [פי'] בריש'ת כגון דאמר לה הריני נזיר [3] את שתלה נדרו בנדרה לומר לה אם תלה גם נזירותי יחול [לפיכך] שניהם אסורין ואינו יכול להפר כדמשמע ליש"ת דשניהם אסורין והיינו טעמא לפי שתלה נדרו בנדרה ואם יפר את שלו גם את שלו יתבטל וקאי בלא יחל דסבירא ליה דבעל מיעקר עקר ומתני' דקתני הריני נזיר ואת פירוש שאינו תולה נדרו בנדרה מקבל אנפשיה ממה נפשך ד] ואת פי' שאינו תולה נדרו בנדרה אלא הוא מקבל נזירות אנפשיה ואת דקאמר ששאל לה אם גם היא תלויה לקבל נזירות אנפשה ואת דקאמר ששאל בתמיה [4] בלשון שאלה קאמר לה כלומר רוצה את שתהיה נודרת כמו כן נאשה

חבירתה. [והאי] בעיקביך משמע בסוף: **או דלמא כמיקמי דליפר לה בעלה.** משמע דמשמע כמו דאמרה הריני נזירה כמותיך עד סוף נזירותיך דהיינו סמוך להפרה דבעל דנזירותה משכה ואזלה עד שהפר לה בעל וכשהפר לה בעל אזלה לה בסוף נזירותה ולעולם מיקמי דליפר לה בעל קאמרה וכי הפר לה בעלה לראשונה אסורה חבירתה: **ת"ש האשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה ואמר ואני אינו יכול להפר ואי ס"ד כי אמר לה הריני בעיקביך** [ה] **כמעיקרא.** מקמי הפרה משמע וקיימא לן נמי דבעל מיגז גייז וכ"ש היכא דאמר ואני סתם ולא אמר בעיקביך דמשמע דבעיקרא מיתפים א"כ אשאכא דכי קאמר לה ואני משמע דמיתא ליה דתתקיים עילוה נזירות עד דליתא אהיו ואני ולקביל עילוי' נזירות וליפר לה נזירות דידה ולקיים נזירות דידיה הא [ט] לאו מיתפים בנדרה אלא במקמי הפרה אלא לאו ש"מ מדאיתו יכול להפר לה [ב] דבכולה מילתא מיתפים והלכך הוא לא מצי מיפר דאי מיפר את שלה נמצא מיפר את שלו. הא אשה אחרת דאמרה לה הריני בעיקביך כיון דהיפר בעל לראשונה איהי נמי מותרת: **לא לעולם.** אימא לך דבעיקרא מתפים: **והכא.** טעמא מאי הוא דלא מצי מיפר לה דכיון דאמר לה ואני כאומר קיים ליכי דמי: **הריני נזיר ואת ואמרה אמן מיפר את שלה.** והאי דאמר לה ואת לא הוי קיום לפי שאין אדם יכול להזיר את אשתו בנזיר: **מפני שתלה נדרו בנדרה.** דמשמע דקאמר הריני נזיר אם את תהא נזירה וכיון דלא אמרה אמן שניהם מותרין: **אביי אמר אפי' תימא** [ו]. שניהם [ז] מותרין ולא קשיא ומאי עסקינן בברייתא כגון דאמר לה הריני נזיר ואת דמשמע דקאמר לה הריני נזיר אם תהא נזירה והלכך היכא דאמרה אמן שניהם אסורין וכי לא אמרה אמן שניהם מותרין שכן הוא תולה נזרו בנזרה:

ומתניתין

דרמי בר חמא לאחר זריקה מהו וכל סוגייא דהתם מוכחא דלאחר זריקה (דמיא) [מיירי ומיהו י"ל] דאין זה מדברי רמי בר חמא דאיהו בסתם קא בעי אלא סוגייא דהתם ס"ל דלאחר זריקה קא בעי. ולכך כתבו בבעיא דרמי בר חמא לאחר זריקה מהו וסוגיא דהכא סברה דלפני זריקה קא בעי. וכה"ג אשכחן בבעיא דאומן קונה בשבח כלי דמ"ל לתלמודא פ' המקבל לענין עובר בבל תלין ובפ' הגחל קמא מפ' לה בענין אחר. וכן בעיא דיש שנוי לצרורות מפ' לה תלמודא פ' כצד הרגל בכמה אנפי'. איכא דאמרי היינו דרמי בר חמא ואין לחלק ביניהם ואי אמרינן הכא דבעיקר מתפיס ה"ה בדרמי בר חמא ומבעיא ליה אי אמרה הריני נזירה בעקבך מי אמרינן בעקבך בסופך משמע וכשהפר לה בעלה גם זאת משמע או דלמא בעקבך הוי כמו בעקרך ואסורה. תא שמע האשה שנדרה בנזיר ושמע הבעל ואמר ואני אינו יכול להפר והשתא ס"ל כיון דביד הבעל להפר הוי כאילו אמר בעקבך כי בו תלוי סוף נדרה. ואי ס"ד בעיקרא ליפר לה לדידה ולוקים דידיה כי בהפרתה לא יתבטל נדרו אלא ודאי אבכולא מילתא מיתפים ואם יפיר לשלה גם נדרו בטל. ורמינהו הריני נזירה זאת ואמרה אמן שניהם אסורים ואם לאו שלא אמרה אמן שניהם מותרים שלא רצה להיות נזיר אם לא תהיה גם היא נזירה אמר רב יהודה תני ברישא מפר את שלה ושלו קיים. כדתניי במתני' ואע"ג דסיפא משמע שתלה נדרו בנדרה דאם לא גמרה שניהם מותרים. איכא למ' בוראי תלה נזירותו בקבלת נזירותה הלכך אם לא קבלה עליה גם הוא אינו נזיר אבל אם קבלה עליה לא תלה הפקעת נדרו

עין משפט נר מצוה

טו א מיי' פ"ח מהל' נדרים הלכה טו סמג לאוין רמב:

טז ב מיי' פי"ג מהל' נדרים הלכה [יג] יד סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף נד:

נוסחת הריב"ן

ח) בפיפא: ב) פ"ש בגיענא והייתו לנפוף כו': ג) בכ"י כתוב כאן גליון דאיתו נאכל אלא לבני יומיס ולילה אחד דאיכא למימר להכי איתפיס בגיענא שלא יהא נאכל אלא לבני יומיס ולילה אחד אלא הכא ליכא למימר דאתפיס בגיענא דא"כ מאי אהני דבוריה הס"ד ואח"כ מה"ד אכל הכא: ד) דבגיענא: ה) לן: ו) מהו דאמרינן האי דקאמרה: ז) בכולה: ח) לאיתר לאיתר: ט) לא: י) אסורין:

מוסף רש"י

דבעי רמי בר חמא. בפ"ק דנדרים, הרי עלי כבשר זבחי שלמים. ומוקים התם דמחית ומיהדרא בגיה ואמר זה כזה, ואשה שנדרה בנזיר ושמעה חבירתה ואמרה ואני ואיפר בעלה לראשונה, אפילו למאן דאמר מיגז גייז הייגו דבעי רמי (דאמ"ה בשמו). **בעיקרא מתפיס.** בעיקר זבחי שלמים כמו שהיה לפני זריקת דמים שאסור (נדרים יא:). **הריני נזירה בעקביך.** הא מלתא איכא למיבעי למ"ד מיגז גייז אי אמר בפירוש הריני בעקביך אי שריא בהפרת הראשונה, אבל איסורא חל עליה (דאמ"ה בשמו).

פי' הרא"ש

רב זוטרא בריה דרב מארי אמר היינו דרמי בר חמא דבעי רמי בר חמא הרי עלי כבשר זבחי שלמים מהו פי' ר"ת דרב זוטרא בא ליישב דלא תקשי הנך תרתי ברייתות אהדדי ומתוך כך תפשוט בעיא דרמי בר חמא וס"ל לרב זוטרא דכולהו תנאי סברי בעל מיעקר עקר כדמוכח ברייתא קמייתא מדאינה מביאה עולת העוף ואם שתת יין ונטמאת למתים אינה סופגת את הארבעי' ואפ"ה סוברת ברייתא בתרייתא דחברתה אסורה משום דבעיקרא קא מתפיס דאע"פ שהפר לה בעלה. ותפשוט מהכא הא דבעי רמי בר חמא פ"ק דנדרים אם היה לפניו בשר זבחי שלמים לאחר זריקה ואמר פירות הללו כזה מהו. מי אמרי' בעיקר כמו שהיה לפני זריקה קא מתפיס ואסיר או דלמא בצנא קא מתפיס כמו שהיה עתה לאחר זריקה שנצטנן האיסור והלך לו קא מתפיס. ומהכא תפשוט דבעיקר' קא מתפיס. וא"ת אי מיעקר עקר מה בין זה לאומר הריני נזיר ואמר חבירו ואני דאמרינן הותר הראשון הותרו כולן. וי"ל דלא דמי דחכם דעוקר הנדר ע"י חרטה עשה הנדר טעות והוי כאילו לא נדר מעולם אבל בעל שמפר בלא חרטה כיון שאינו עושה הנדר טעות היה נדר באותה שעה ויכולה להתפיס בה. אך גזירת הכתוב שיבטל לה בעלה ולא תספוג מ' על ששתת יין ונטמאת למתים. וא"ת היכא בעי למפשט מהכא בעיא דרמי בר חמא דהויא לאחר זריקה כדמוכח סוגייא דהתם הלכך שייך למימר בה בהדשתא קא מתפיס. אבל הכא אמר ואני קודם שהפר לה בעלה הלכך מסתבר למימר בעיקר קא מתפיס. וי"ל כיון דמיעקר עקר. איגלאי מלתא דבשעה שאמר ואני היתה הראשונה מותרת והו"ל כמתפיס בבשר זבחי שלמים לאחר זריקה. וא"ת השתא דאמרי' דבעיקרא קא מתפיס א"כ אפי' אמרה ואני אחר שהפר לה בעלה תהא אסורה מידי דהוה מתפיס בבשר זבחי שלמים לאחר זריקה דפשטי' מהכא דבעיקרא קא מתפיס וי"ל דלא דמי דודאי בשלמים אפי' לאחר זריקה שם זבח עליהם ואיכא למי' דכוונתו להתפיס בעיקרו אבל אשה לאחר הפרה אין שום נזירות עליה והוי כאדם שלא נדר מעולם ואמר חברו עליו ואני: מי דמי התם כיון דאמר הרי עלי כבשר זבחי שלמים אע"ג דמצי אכיל ליה בחוץ מיקדש קדיש ואיכא למי' מצטי עני האי נודר וסבור שיכול להתפיס בשלמים לאחר זריקה ולכך אמר בצנא קא מתפיס. אבל הכא ליכא למטעי ולמי' דבצנא קמתפיס. והיה קשה להר"ם ע"ר פירוש שטה זו

ט) כ"ל משמע דלאחר זריקה מיירי דהא אמר שם בהדיא לאחר זריקה מהו וכל סוגיא וכו':

מסורת הש"ס

א) מדריש יא: ע"ש, ב) [מוספתא פ"ג], ג) כ"ל דלה,

הגהות הב"ח

(א) גמ' לענולם בעיקרא קא מתפיס והכא: (ב) רש"י ד"ה מר זוטרא וכו' דמס' מדריש כ"ב סוף דף יא ע"ב: (ג) ד"ה מי דמי וכו' ואיכא אחד ואיכא למימר דהכי איתפיס בגיענא דאם לא כן מאי אהני: (ד) ד"ה איכא דאמרי וכו' דאמרה לה הריני וכו' נמי מבריתא דבעיקביך משמע נמי בסוף כל"ל והל"ל: (ה) ד"ה ת"ש האשה וכו' בעיקבין בעיקרא מקמי הפרה וכו' עבוה נזירות ליפר לה וכו' דידיה דהא לאו איתפיס וכו' והלכך הוא דלא מצי מיפר דלדידהו מיפר את שלה דנמצא מיפר את שלו: (ו) ד"ה מאי אמר אפי' תימא כדקתני שניהם:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה איכא דאמרי וכו' אלא הכי איבעי לך דאי אמרה לה כ"ל: ב) ד"ה ת"ש וכו' אלא לאו ש"מ מיתפיס דבכולה מילתא מיתפיס והלכך הוא לא מצי מיפר לה וכל"ל: ג) תוס' ד"ה אמר ר"י אני וכו' כמתניתין ותני מלת ותני נמקק. וע"ב ודקתני: ד) ד"ה אביי אמר וכו' אלא הוא מקבל אנפשיה ממה נפשך ואת פי' שאינו תולה נדרו בנדרה אלא הוא מקבל נזירות אנפשיה. תיבות אלו מן ואת עד אנפשיה נמחק. מ"מ.

הגהות התוספות

1. תיבת ואותה נמחק ול"ל והא אשה שאמרה הריני בעיקביך היא כו'. 2. ל"ל אם. 3. ל"ל אם. 4. תיבות ששאל בתמיה נמחק.

פי' הרא"ש (המשך)

דבעי למי' ליה למר זוטרא דאע"ג דבעל מיעקר היה חברתה אסורה. דהיכא פשיטא ליה לתלמודא דאי מעקר עקר דחברתה שריא והיה מפרש דודאי מהך ברייתא פשטי' דמיגז גייז ופליגא אברייתא דלעיל דה"ק מר זוטרא תפשוט מהכא בעיא דרמי בר חמא הרי עלי כבשר זבחי שלמים מהו. וס"ל דבעיא דרמי בר חמא הוי בבמתפיס לפני זריקה ואח"כ נזרק הדם כי מתפיס אינש בעיקר מתפיס כמו שהיה עתה. או דלמא בצנא מתפיס כיון שיודע שהדם עומד ליזרק וכיון דהזייה הכא דאי מיגז גייז חברתה אסורה ש"מ בעיקר מתפיס שגם היא יודעת שסופה יכולה לבוא לידי היתר ע"י הפרת הבעל. ומיהו קשה דבנדרים (ט) משמע

(ט) מדריש יא: ע"ש, (ב) [מוספתא פ"ג], (ג) כ"ל דלה,

(ח) גמ' לענולם בעיקרא קא מתפיס והכא: (ב) רש"י ד"ה מר זוטרא וכו' דמס' מדריש כ"ב סוף דף יא ע"ב: (ג) ד"ה מי דמי וכו' ואיכא למימר דהכי איתפיס בגיענא דאם לא כן מאי אהני: (ד) ד"ה איכא דאמרי וכו' דאמרה לה הריני וכו' נמי מבריתא דבעיקביך משמע נמי בסוף כל"ל והל"ל: (ה) ד"ה ת"ש האשה וכו' בעיקבין בעיקרא מקמי הפרה וכו' עבוה נזירות ליפר לה וכו' דידיה דהא לאו איתפיס וכו' והלכך הוא דלא מצי מיפר דלדידהו מיפר את שלה דנמצא מיפר את שלו: (ו) ד"ה מאי אמר אפי' תימא כדקתני שניהם:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה איכא דאמרי וכו' אלא הכי איבעי לך דאי אמרה לה כ"ל: ב) ד"ה ת"ש וכו' אלא לאו ש"מ מיתפיס דבכולה מילתא מיתפיס והלכך הוא לא מצי מיפר לה וכל"ל: ג) תוס' ד"ה אמר ר"י אני וכו' כמתניתין ותני מלת ותני נמקק. וע"ב ודקתני: ד) ד"ה אביי אמר וכו' אלא הוא מקבל אנפשיה ממה נפשך ואת פי' שאינו תולה נדרו בנדרה אלא הוא מקבל נזירות אנפשיה. תיבות אלו מן ואת עד אנפשיה נמחק. מ"מ.

הגהות התוספות

1. תיבת ואותה נמחק ול"ל והא אשה שאמרה הריני בעיקביך היא כו'. 2. ל"ל אם. 3. ל"ל אם. 4. תיבות ששאל בתמיה נמחק.

ומתניתין דגון דאמר לה הריני נזיר ואת מאי משום הכי מיפר את שלה ושלו קיים: **מתני'** [1]האשה שנדרה בנזיר והיתה שותה ביין ומטמאה למתים [2]ה"ז סופגת את הארבעים [3]הפר לה בעלה והיא לא ידעה שהפר לה בעלה והיתה שותה ביין ומטמאה למתים אינה סופגת את הארבעים רבי יהודה אומר אם אינה סופגת את הארבעים [4]תסופג [5]מכת מרדות: **גמ'** [6]ת"ר [1]אישה הפרם וה' יסלח לה [6] באשה שהפר לה בעלה והיא לא ידעה הכתוב מדבר שהיא צריכה כפרה וסליחה [7]וכשהיה מגיע ר"ע אצל פסוק זה היה בוכה ומה מי שנתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה טעון כפרה וסליחה המתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה כיוצא בדבר אתה אומר [2]ולא ידע ואשם ונשא עונו ומה מי שנתכוון לעלות בידו בשר טלה ועלה בידו בשר חזיר כגון חתיכה ספק של שומן ספק של חלב אמר קרא ונשא עונו מי שנתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר עאכ"ו איסי בן יהודה אומר ולא ידע ואשם ונשא עונו ומה מי שנתכוון לעלות בידו בשר טלה ועלה בידו בשר חזיר כגון שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן [3] ונשא עונו המתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה על דבר זה ידוו הדווים וכל הני למה לי צריכין דאי תנא גבי אשה התם הוא דבעיא כפרה וסליחה משום דמעיקרא לאיסורא איכוון אבל חתיכה ספק של חלב ספק של שומן דלהיתרא איכוין לא בעי כפרה וסליחה ואי איתמר הדא דאיכא איסורא אבל אשה דהפר לה בעלה דהתירא לא תיבעי כפרה וסליחה ואי איתמר הני תרתי הוה אמינא הני תרתי הוא דסגי להון בכפרה וסליחה דלא איקבע איסורא אבל [8]שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן דאיקבע איסורא לא סגי ליה בכפרה וסליחה קמ"ל דלא שנא [9]אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מאי דכתיב [3]כי ישרים דרכי ה' [4] וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם משל לשני בני אדם שצלו את פסחיהן אחד אכלו לשום מצוה ואחד אכלו לשום אכילה גסה זה שאכלו לשום מצוה וצדיקים ילכו בם וזה שאכלו לשום אכילה גסה ופושעים יכשלו בם [5]אמר ליה ר"ל האי רשע קרית ליה נהי דלא קא עביד מצוה מן המובחר פסח מיהא קא עביד אלא משל לשני בני אדם זה אשתו ואחותו עמו וזה אשתו ואחותו עמו לזה נזדמנה לו אשתו ולזה נזדמנה לו אחותו זה שנזדמנה לו אשתו צדיקים ילכו בם וזה שנזדמנה לו אחותו ופושעים יכשלו בם מי דמי אנן קאמרינן חדא דרך הכא שני דרכים אלא משל ללוט ושתי בנותיו עמו הן שנתכוונו לשם מצוה וצדיקים ילכו בם הוא שנתכוין לשם עבירה ופושעים יכשלו בם ודלמא הוא נמי לשום מצוה איכווין [6]אמר רבי יוחנן כל הפסוק הזה על שם עבירה נאמר [4]וישא לוט [5]ותשא אשת אדוניו את עיניה [את עיניו] [6]כי היא ישרה בעיני וירא [7]וירא אותה שכם בן חמור את כל כבר הירדן [8]כי בעד אשה זונה עד ככר לחם כי כלה משקה [9]אלכה אחרי מאהבי נותני לחמי ומימי צמרי ופשתי שמני ושיקויי והא מינם אנים תנא משום רבי יוסי בר רב חוני למה נקוד על וי"ו [10]ובקומה של בכירה לומר שבשבבה לא ידע אבל בקומה ידע ומאי הוה ליה למיעבד מאי דהוה הוה נפקא מינה דלפניא אחרינא לא איבעי למישתי חמרא: [6]דרש רבא מאי דכתיב [11]אח נפשע מקרית עוז ומדינים

ואיכא [למימר] דהא קרא עדיפא ליה לאחריי משום דאשתו כגופו דמיא וקצת ברור לה שהפר לה ביום שמעו ואפ"ה צריך כפרה. אבל בתו לא ברור לה כולי האי שאביה הפר לה. וקרא מציעאה נמי איירי בנערה המאורסה שאביה ובעלה מפירין נדריה ולא ברור לה כולי האי והשתא נמי ניחא דצריכי הני ג' קראי: כיוצא בדבר אתה אומר והוא לא ידע ואשם. גבי אשם תלוי כתי' ודרישו לה ר' עקיבא בחתיכה אחת וקרא תנייא [6] דרש ליה איסי בן יהודה לב' חתיכות ותרוייהו צריכי כדמפ': אבל ב' חתיכות דאיקבע איסורא. ולא הוצרך החלמוד לומר ואי אתמר ב' חתיכות דמשמע דקרא לא משתמע ב' חתיכות אלא מיתורא דרש"י ליה: נהי דלא עביד פסח מן המובחר מצוה קעביד. וא"ת והא משמע פ' הגחלת

באשה שהפר לה בעלה והיא לא ידעה הכתוב מדבר. דלמי ידעה אמאי צריכה סליחה וכפרה לכפר:

והוא לא ידע ואשם ונשא עונו. בקרא דאשם תלוי כתיב: ועלה בידו בשר חזיר. כגון חתיכה אחת ספק היא של חלב וספק היא של שומן דס"ל לת"ק דאשם תלוי אפילו אחתיכה אחת מיתייב [6]: **איסי** בן יהודה אומר [3] [ולא ידע ואשם ונשא עונו]. ולא פי' קרא כדלעיל אלא כגון ב' חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן דס"ל לאיסי בן יהודה דלא מיתייב אשם תלוי אלא אחתיכה אחת משתי חתיכות: **על** דבר זה [7] יד"וו. דאשי חתיכות ידע ואשם ונשא הכתוב מדבר באשם תלוי: **פסח** מיהא קעביד. משמע דאכילה גסה שמה אכילה וקשה דנפרק בתרא דיומא (דף פ:) קאמרי' האוכל אכילה גסה ביה"כ פטור דלא שמה אכילה ואומר ר"ת דתרי ענייני אכילות גסות יש וההוא [דיומא] כגון שנפשו קלה באכילה [8] מרוב שובעו והכא שאין נפשו קלה אלא שאינו רעב לאכול לתיאבון [9]: **מי** דמי אנן חד דרך קאמרינן. שהאדיק הולך בו והרשע נכשל באותו דרך עצמו [והכא] הם שני דרכים אחד בא על אחותו הוא בא על אחותו: **ללוט** ושתי בנותיו הוא שנתכוון לעבירה ופושעים יכשלו בם. והיינו כמ"ד בפרק ד' מיתות (סנהדרין נח:) עובד כוכבים אסור בנתו ואפילו למ"ד מותר כבר פירשו [האומות] מעצמן מעריות: **ודלמא** איהו נמי לשם שמים מכוון. אלא מצינו בו שהיה שעוף בזימה ומשני אדרבה שעוף היה שנאמר ויאל לוט וכל הפסוק דרשינן לעבירה:

והא מינם קאנים. שהרי השקויו יין ובהאי עובדא לא היה כוונתו לעבירה כלל ואמאי קרית ליה פושע: **למה** נקוד על וי"ו דובקומה לומר לך [9]דהרי הוא כמאן דליתיה דבקומה ידע: [6]**אח** נפשע מקרית עוז זה לוט. שנקרא אח לאברהם דכתיב כי אנשים אחים אנחנו מקרית עוז זה אברהם דכתיב הביטו אל צור מחצבתם ומדינים

ומדיינים

ומסניתין [6] דאמר הריני נזיר לנמרי ואם מאי. כלומר ואת מי הוית נזירה ולכלך מי אמרה אמן דניחא לה בנזירות הרי בעל יכול להפר לפי שלא תלה נדרו בנדרה [5] (ומתני' [7] דקתני דיכול להפר שלה ובריינתא [6] קתני דשניהן [6] יכול להפר): **מתני'** הרי זו סופגת **את הארבעים.** מפרש לה לעיל (כפ:):

רבי יהודה אומר אם אינה סופגת מכת מרדות. אם לא נתחייבה במלקות מן התורה תהא לוקה מכות מדרבנן כדי להוכיחה שלא תהא מזידה: **גמ'** [1]**ת"ר אישה הפרם וה' יסלח לה כמה הכתוב מדבר.** אם באשה שנדרה והפר לה בעלה [2] סליחה זו למה אלא כו' [3] ע"כ באשה שהפר לה בעלה [4] והיא לא ידעה הכתוב מדבר דהא כבר כתיב ואם אינה סופגת את הארבעים [5] תסופג מכת מרדות: **גמ'** [6]**ת"ר** [1]**אישה הפרם וה' יסלח לה** [6] **באשה שהפר לה בעלה והיא לא ידעה הכתוב מדבר שהיא צריכה כפרה וסליחה** [7]**וכשהיה מגיע ר"ע אצל פסוק זה היה בוכה ומה מי שנתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה טעון כפרה וסליחה המתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה כיוצא בדבר אתה אומר** [2]**ולא ידע ואשם ונשא עונו ומה מי שנתכוון לעלות בידו בשר טלה ועלה בידו בשר חזיר כגון חתיכה ספק של שומן ספק של חלב אמר קרא ונשא עונו מי שנתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר עאכ"ו איסי בן יהודה אומר ולא ידע ואשם ונשא עונו ומה מי שנתכוון לעלות בידו בשר טלה ועלה בידו בשר חזיר כגון שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן** [3] **ונשא עונו המתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה על דבר זה ידוו הדווים וכל הני למה לי צריכין דאי תנא גבי אשה התם הוא דבעיא כפרה וסליחה משום דמעיקרא לאיסורא איכוון אבל חתיכה ספק של חלב ספק של שומן דלהיתרא איכוין לא בעי כפרה וסליחה ואי איתמר הדא דאיכא איסורא אבל אשה דהפר לה בעלה דהתירא לא תיבעי כפרה וסליחה ואי איתמר הני תרתי הוה אמינא הני תרתי הוא דסגי להון בכפרה וסליחה דלא איקבע איסורא אבל** [8]**שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן דאיקבע איסורא לא סגי ליה בכפרה וסליחה קמ"ל דלא שנא** [9]**אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מאי דכתיב** [3]**כי ישרים דרכי ה'** [4] **וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם משל לשני בני אדם שצלו את פסחיהן אחד אכלו לשום מצוה ואחד אכלו לשום אכילה גסה זה שאכלו לשום מצוה וצדיקים ילכו בם וזה שאכלו לשום אכילה גסה ופושעים יכשלו בם** [5]**אמר ליה ר"ל האי רשע קרית ליה נהי דלא קא עביד מצוה מן המובחר פסח מיהא קא עביד אלא משל לשני בני אדם זה אשתו ואחותו עמו וזה אשתו ואחותו עמו לזה נזדמנה לו אשתו ולזה נזדמנה לו אחותו זה שנזדמנה לו אשתו צדיקים ילכו בם וזה שנזדמנה לו אחותו ופושעים יכשלו בם מי דמי אנן קאמרינן חדא דרך הכא שני דרכים אלא משל ללוט ושתי בנותיו עמו הן שנתכוונו לשם מצוה וצדיקים ילכו בם הוא שנתכוין לשם עבירה ופושעים יכשלו בם ודלמא הוא נמי לשום מצוה איכווין** [6]**אמר רבי יוחנן כל הפסוק הזה על שם עבירה נאמר** [4]**וישא לוט** [5]**ותשא אשת אדוניו את עיניה [את עיניו]** [6]**כי היא ישרה בעיני וירא** [7]**וירא אותה שכם בן חמור את כל כבר הירדן** [8]**כי בעד אשה זונה עד ככר לחם כי כלה משקה** [9]**אלכה אחרי מאהבי נותני לחמי ומימי צמרי ופשתי שמני ושיקויי והא מינם אנים תנא משום רבי יוסי בר רב חוני למה נקוד על וי"ו** [10]**ובקומה של בכירה לומר שבשבבה לא ידע אבל בקומה ידע ומאי הוה ליה למיעבד מאי דהוה הוה נפקא מינה דלפניא אחרינא לא איבעי למישתי חמרא:** [6]**דרש רבא מאי דכתיב** [11]**אח נפשע מקרית עוז ומדינים**

אישה הפרם וה' יסלח לה. אע"פ שאינה הפרם לריכין סליחה, נמה הכתוב מדבר, מאחר שאינה הפרה מה שעבדה ומה זו סליחה (קדושין פא:), **והיא לא ידעה.** והיא שותה ביין ולא על פי שנהיתר, כיון שהיא לאיסור נחכוונה לריכה סליחה (שם). **על דבר זה ידוו הדווים.** שיש לסם לב לדווים ידוו על זה, שאינו מתכוון ויש כאן נשיאות עון (שם). **לשם אכילה גסה.** שלא לשום מצוה אלא מתכוון לאוכלו לשם קיומו בעולה (הוריות י:). **אנן קאמרינן חדא דרך.** דזה ילן בה חם יכשל בה, **הכא שני דרכים.** לזה נזדמנה לו אשתו ולזה נזדמנה לו אחותו (שם).

ב) נראה דרבינו היה גורס בדברי איסי והוא לא ידע ונפלא לו ומה מי שנתכוין וכו' יהוא קרא מיירא דכתיב נמי נאשם תלוי בפוף הפרשה.

יז א מיי' פי"ב מהל' נדרים הלכ' יט סמג לאוין רמ:

יח ב ג מיי' שם הלכה יח:

תורה אור השלם

1. ואם הָפֵר יָפֵר אֹתָם אִישָׁה בְּיוֹם שָׁמְעוֹ כָּל מוֹצָא שְׂפָתֶיהָ לִנְדָרֶיהָ וּלְאִסַּר נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם אִישָׁהּ הֵפֵרָם וַיי יִסְלַח לָהּ: במדבר ל יג
2. וְאִם נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְעָשְׂתָה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְיָ אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְלֹא יָדַע וְאָשַׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ: ויקרא ה יז
3. מִי חָכָם וְיָבֵן אֵלֶּה נָבוֹן וַיֵּדָעֵם כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְיָ צַדִּקִים יֵלְכוּ בָם וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם: הושע יד י
4. וַיִּשָּׂא לוֹט אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת כָּל כִּכַּר הַיַّרְדֵּן כִּי בְלֶתִּי הִשָּׁקֶה לִפְנֵי שַׁחֵת יְיָ אֶת סְדֹם וְאֶת עֲמֹרָה כְּגַן יְיָ כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בֹּאֲכָה צֹעַר: בראשית יג י
5. וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא אִשַּׁת אֲדֹנָיו אֶת עֵינֶיהָ אֶל יוֹסֵף וַתֹּאמֶר שִׁכְבָה עִמִּי: בראשית לט ז
6. וַיֹּאמֶר לוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ הַאִין בְּבִגּוֹת אֶחָיִךְ וּבְכָל עַמִּי אִשָּׁה כִּי אַתָּה הוֹלֵךְ לִקְחַת אִשָּׁה מִפְּלִשְׁתִּים הָעֲרֵלִים וַיֹּאמֹר שִׁמְשׁוֹן אֶל אָבִיו אוֹתָהּ קַח לִי כִּי הִיא יָשְׁרָה בְעֵינָי: בראשית יד ג
7. וַיַּרְא אֹתָהּ שְׁכֶם בֶּן חֲמוֹר הַחִוִּי נְשִׂיא הָאָרֶץ וַיִּקַּח אֹתָהּ וַיִּשְׁכַּב אֹתָהּ וַיְעַנֶּהָ: בראשית לד ב
8. כִּי בְעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד כִּכַּר לָחֶם וְאִשֶּׁת אִישׁ נֶפֶשׁ יְקָרָה תָצוּד: משלי ו כו
9. כִּי זְנוּתָה אִמָּם הֹבִישָׁה הוֹרַתָּם כִּי אָמְרָה אֵלְכָה אַחֲרֵי מְאַהֲבַי נֹתְנֵי לַחְמִי וּמֵימַי צַמְרִי וּפִשְׁתִּי שַׁמְנִי וְשִׁקּוּיָי: הושע ב ז
10. וַתְּשַׁקֵּין אֶת אֲבִיהֶן יַיִן בַּלַּיְלָה הוּא וַתָּבֹא הַבְּכִירָה וַתִּשְׁכַּב אֶת אֲבִיהָ וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָהּ וּבְקוּמָהּ: בראשית יט לג
11. אַח נִפְשָׁע מִקִּרְיַת עֹז וּמִדְיָנִים בַּבְּרִיחַ אֲרַמּוֹן: משלי יח יט

פי' הרא"ש

בהפרתה. אפי' תימא כדקתני ברייתא ומתני' כגון דאמר לה הריני נזיר ואת [מאין] בתמיה כלו' דרך שאלה שאל לה ואת מה בדעתיך ולא שתלה נדרו בנדרה: אשה הפרם וה' יסלח לה באשה שהפר לה בעלה וכו'. תימה אמאי שבק תנא תרי קראי קמאי וה' יסלח לה כי הניא אביה אותה ועוד קרא אחרינא הפר את נדרה אשר עליה ואת מבטא שפתיה אשר אסרה על נפשה ונקט האי קרא בתרא ועוד הני ג' קראי למה לי דהנך ג' קראי דמייתי בשמעתי' עביד להו צריכותא וצ"ע.

נוסחת הריב"ן

(א) ומתניתין כגון דאמר: (ב) מתני': (ג) דקתני דשניהן אין יכול: (ד) ע"ל: (ה) (והיא לא ידעה) ליתא בכ"י: (ו) ועלה בידו בשר חזיר גרסינן: (ז) ואפילו הכי [וכ"ע]: (ח) מלן: (ט) את מקנתן: (י) כדכתיב כי אנשים אחים כו':

הגהות הב"ח

(א) גמ' וה' יסלח לה במה הכתוב מדבר באשה שהפר: (ב) שם ואחת של שומן אמר קרא ונשא עונו: (ג) שם יפרים דרכי ה' צדיקים כל"ל ואות ו' נמחק: (ד) רש"י ד"ה ומתני' וכו' ומתניתין קתני דיכול להפר אח שלה ושלו קיים ובריינתא:

גליון הש"ס

גמ' אבר ליה ר"ל האי רשע קרית ליה. עיין טורי אבן ר"ה דף כט ע"א ד"ה איסורא:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א] רש"י ד"ה ת"ר וכו' סליחה זו וכו'. נ"ב עי' מ"מ: ב] ד"ה ואחד אכלו לשם אכילה גסה מתחת תחתה שאוכלו בדעבון כל"ל. וכ"ב עי' מ"מ דכוותא רש"י כזה נ"ל דקושית התוס' בד"ה פסח ודו"ק: ג] תוס' ד"ה איסי בן יהודה אומר ולא. הוי"ו מן ולא נמחק. וכ"ב והוא לא: ד] ד"ה על דבר וכו'. נ"ב עי' מ"מ מ"ש על מהרש"א בקידושין ועל התוס' כאן: ה] ד"ה פסח כו' מרוב שובעו. נ"ב עי' מ"מ:

מוסף רש"י

מכת מרדות. לדוי (שבת מ:) לאו מלקות אלבעיס הוא אלא מכת מרדות, מכת לידוי מדרבנן (יבמות נב.) לידוי בתוכחה שלא יבגיל בזה, ואין לה קבבה אלא עד שיקבל עליו (חולין קמא:).

מלא דאכילה גסה לא שמה אכיל וא"כ איסור עביד שלא יצא ידי חובתו. וי"ל דהכי קאמר נהי דלא יצא ידי חובתו מאכילת פסח רשע קרי' ליה מה היה יכול לעשות אם הוא כבר שבע אין לו מלמנע מלאכול ואין ראוי לקרותו רשע אם אכלו. ור"ת תירץ דתרי גווני אכילה גסה הוו התם מיירי שהוא כבר שבע שהוא קץ באוכל ומה שהיה אוכל אינו נהנה ממנו כלל. ובההיא אמרי' האוכל אכילה גסה ביה"כ פטור והכא מיירי שהוא שבע הרבה אבל אינו קץ במאכל: חדא דרך. שהצדיק הולך בו ואינו נכשל והרשע נכשל והכא ב' דרכים זה בא על אשתו וזה בא על אחותו: הוא שנתכוון לשם עבירה כמ"ד ביבמות גוי אסור בבתו ואפי' למ"ד מותר מדור המבול ואילך נדרו עתה ופרשו מדוב עריות. שהרי אב לא פירשו לא הי' צריכים להשקותו יין: אח נפשע זה לוט שפירש מאברהם שנא' כי אנשים אחים אנחנו. מקרית עוז זה אברהם דכתיב ביה הביטו אל צור חוצבתם שע"י המריבה שפירש מאברהם גרם לו להיות שכן לאנשי סדום